

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НЫЗАМЫ

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЖОҚАРҒЫ КЕҢЕСИНЕ САЙЛАҰ ХАҚҚЫНДА

(жаңа редакция)

Бұл редакция 29.05.2004-ж. 262/II-санлы ҚР Нызамы менен тастыйықланған

Усы Нызамға төмендегилерге муўапық өзгерислер киргизилген

09.10.2004-ж. 293/II-санлы ҚР Нызамы

29.08.2005-ж. 49/III-санлы ҚР Нызамы

25.04.2009-ж. 240/III-санлы ҚР Нызамы

28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы ҚР Нызамы

I. УЛЫҰМА РЕЖЕЛЕР

1-статья. Жоқарғы Кеңеске сайлау өткериўдиң тийкарғы принциптери

Жоқарғы Кеңес аймақлық бир мандатлы сайлау округлери бойынша көп партиялылық тийкарында бес жыллық мүддетке сайланатуғын алпыс бес депутаттан ибарат. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Жоқарғы Кеңес депутатлары улыўма, тең ҳәм тиккелей сайлау ҳуқықы тийкарында жасырын даўыс бериў жолы менен сайланады.

2-статья. Улыўма сайлау ҳуқықы

Жоқарғы Кеңеске депутатлар сайлауы улыўмалық болып табылады. Сайлау кунине он сегиз жасқа толған Қарақалпақстан Республикасы пуқаралары сайлау ҳуқықына ийе. Сайлау күни жигирма бес жасқа толған ҳәмде кеминде бес жыл Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан Республикасы аймағында турақлы жасап атырған Өзбекстан ҳәм Қарақалпақстан пуқаралары сайланыў ҳуқықына ийе.

Суд тәрепинен уқыпсыз деп табылған пуқаралар, сондай-ақ суд ҳүкими менен еркинен айырыў орынларында қамақта сақланып атырған адамлар сайланыўы мүмкин емес ҳәм сайлауда қатнаспайды.

3-статья. Тең сайлау ҳуқықы

Хәр бир сайлаушы-пуқара бир даўысқа ийе.

Қарақалпақстан Республикасы пуқаралары жынысы, қайсы расаға ҳәм миллетке тийислиги, тили, динге қатнасы, социаллық келип шығыўы, исеними, жеке ҳәм социаллық жағдайы, мағлыўматы, шуғылланатуғын жумысының түри ҳәм өзгешелигине қарамастан тең сайлау ҳуқықына ийе.

4-статья. Тиккелей сайлау хуқықы

Жоқарғы Кеңес депутатлары пуқаралар тәрeпинен тиккелей сайланады.

5-статья. Жасырын дауыс бериу

Жоқарғы Кеңес депутатларын сайлауда еркин хэм жасырын дауыс бериледи. Дауыс бериушилердин ерк-ықрарының қадағаланыуына жол қойылмайды.

6-статья. Сайлауға таярлық көриудеги хэм оны өткериудеги жәриялылық

Жоқарғы Кеңесине сайлауға таярлық көриу хэм оны өткериуди сайлау комиссиялары ашық хэм жәриялылық жағдайда әмелге асырады. Сайлау комиссиялары пуқараларға өз жумыслары, сайлау округлериниң хэм участкаларының дүзилгенлиги, сайлау комиссияларының қурамы, олардың жайласқан орны хэм жумыс уақты хәққинда мәлимлейди, сайлаушылардын дизимлери, сайлауға қатнасып атырған сиясий партиялардын дизими менен таныстырады, депутатлыққа талабанлар хәққиндағы мағлыұматлар, дауыс бериу хэм сайлаудың жуұмақларынан хабардар етеди.

Сайлауға таярлық көриу хэм оны өткериуге байланыслы барлық илажларда, сондай-ақ сайлау күни дауыс бериу ханаларында хэм дауысларды санап шығыуда депутатлыққа талабанларды көрсеткен сиясий партиялардан биреуден бақлаушы, ғалаба хабар қуралларының уәкиллери, басқа мәмлекетлер, халық аралық шөлкемлер хэм хәрекетлерден бақлаушылар қатнасыу хуқықына ийе. Олардың уәкилликлери тийисли хұжетлер менен тастыйқланған болыуы керек.

Депутатлыққа талабанларды көрсеткен сиясий партиялар өз бақлаушылары хәққинда округлик сайлау комиссияларына сайлауға кем дегенде он бес күн қалғанда мәлим етеди.

Округлик сайлау комиссиясы мәпдар шөлкемлерден мағлыұмат алғаннан кейин бес күн ишинде бақлаушыға Қарақалпақстан Республикасының Орайлық сайлау комиссиясы тәрeпинен белгиленген үлгидеги гүуалықты береди.

Бақлаушылар төмендеги хуқықларға ийе:

-депутатлыққа талабанларды усыныуға арналған жыйналысларда, округлик хэм участкалық сайлау комиссияларының мәжилислеринде қатнасыу;

-сайлау участқасында болыу хэмде таярлық жумысларының барысын, дауыс бериу ушын сайлау қутыларының жайластырылыуын хэм мөрлениуин, пуқараларға сайлау бюллетеньлериниң берилиуин бақлау;

-дауысларды санап шығыуда хэм участкалық сайлау комиссиясының протоколларын дүзиуде қатнасыу;

-сайлау нәтийжелери хәққиндағы хұжетлердин тийисли сайлау комиссиясы тәрeпинен тастыйқланған нусқаларын сорау хэм оларды алыу;

-егерде сайлау участкасында усы Нызамның бузылыуына жол қойылған деп есаплауға тийкар болса, өз бақлаулары хаққында жоқары сайлау комиссиясына мәлим етиу;

Бақлаушыларға:

-сайлаушы сайлау бюллетенине өз белгисин қойыу уақтында жасырын дауыс бериу кабинасында ямаса ханасында болыу;

-сайлаушыларға тәсир жасау, үгит-нәсият яки әдебият материалларын тарқатыу;

-сайлаушылардан олардың кимди жақлап дауыс бергенликлерин сорастырыу яки сайлаушыларға сайлау бюллетенине белги қойыуда қандай да бир жәрдем көрсетиу;

-участкалық сайлау комиссиясының жұмысына, соның ишинде сайлау қутышаларын мөрлеуде, оларды ашыуда, дауысларды санап шығыуда араласыу қадаған етиледі.

Қарақалпақстан Республикасы ғалаба хабар қураллары сайлауға таярлықтың барысын хәм сайлаудың қандай өтип атырғанын сәулелендирип барады.

II. САЙЛАУ ОКРУГЛЕРИ ХӘМ САЙЛАУ УЧАСТКАЛАРЫ

7-статья. Сайлау округлерин дүзиу тәртиби

Жоқарғы Кеңеске сайлау өткеріу ушын алпыс бес аймақлық сайлау округлери дүзиледи. Хәр бир сайлау округинен бир депутат сайланады. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Жоқарғы Кеңеске депутатлар сайлауын өткеріуши сайлау округлери Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңеси Баслығының, районлық, қалалық (район бағыныуындағы қалалардан басқа) хәкимлердің усынысы бойынша Орайлық сайлау комиссиясы тәрөпинен дүзиледи. Сайлау округлериниң шегаралары районлар хәм қалалардың хәкимшилик-аймақлық дүзилесин есапқа алған халда белгиленеди.

Сайлау округлери, әдеттегидей, Қарақалпақстан Республикасының барлық аймағында сайлаушылардың саны тендей өтип дүзиледи. Хәр бир сайлау ушын сайлау округине тууры келетуғын сайлаушылар нормасы Орайлық сайлау комиссиясы тәрөпинен белгиленеди.

Сайлау округлериниң дизими, олардың шегаралары хәм сайлаушыларының саны көрсетилген халда сайлаудан кеминде жетпис бес күн алдын Орайлық сайлау комиссиясы тәрөпинен жәрияланады.

8-статья. Сайлау участкаларын дүзиу тәртиби хәм нормалары

Сайлау участкалары районлардың, қалалардың шегараларын есапқа алған халда сайлаушыларға барынша қолайлы жағдай жаратыу мақсетинде дүзиледи.

Сайлау участкалары әскерий бөлімлерде де дүзіледі хәм бөлім жайласқан орынлардағы сайлау округине киреди. Сайлау участкаларының шегаралары сайлау округлериниң шегараларын кесип өтпеуи керек.

Сайлау участкалары Қарақалпақстан Республикасының тысқарысындағы турақлы ўәкилханаларында, республика аймағындағы санаторийларда, дем алыу үйлеринде, емлеуханалар хәм басқа стационар-емлеу мәкемелеринде, алыс хәм барыу қыйын болған жерлердеги пуқаралар жасайтуғын орынларда, қамақта сақлау орынларында дүзилиуи мүмкин. Бул сайлау участкалары өзлери жайласқан жердеги сайлау округлерине киреди. Қарақалпақстаннан сыртта дүзилетуғын сайлау участкаларын қайсы сайлау округине бекитиуі хаққындағы мәселе Орайлық сайлау комиссиясы тәрепинен шешиледи. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Сайлау участкалары район, қала (район бағыныуындағы қалалардан басқа) хәкимиятларының усынысы менен округлик сайлау комиссиялары тәрепинен дүзіледі. Әскерий бөлімлерде сайлау участкалары әскерий бөлімлер ямаса бирлеспелер командирлериниң усынысы менен округлик сайлау комиссиялары тәрепинен дүзіледі. Қарақалпақстан Республикасының тысқарысында дүзилетуғын сайлау участкалары Қарақалпақстан Республикасының турақлы ўәкилхана баслығының усынысы менен Орайлық сайлау комиссиясы тәрепинен дүзіледі.

Сайлау участкалары сайлаудан кеминде алпыс күн алдын дүзіледі. Әскерий бөлімлерде, Қарақалпақстан Республикасының ўәкилханаларында, сондай-ақ алыс хәм барыу қыйын болған жерлерде де сайлау участкалары усы мүддетте, ал айрықша жағдайларда сайлауға кем дегенде бес күн қалғанда дүзіледі.

Сайлау участкаларын дүзгенде, әдетте сайлаушылардың саны жигирма адамнан кем болмауы хәм үш мың адамнан аспауы тийис.

Дауыс бериуді шөлкемлестириуі ушын жайды хәр бир сайлау участкасына район, қала хәкимияты ажыратады.

Округлик сайлау комиссиясы участкалық сайлау комиссиясының хәм дауыс бериуі жайының орнын көрсеткен халда хәр бир сайлау участкасының шегаралары хаққында сайлаушыларды хабардар етиуді шөлкемлестиреди.

III. САЙЛАУ КОМИССИЯЛАРЫ

9-статья. Сайлау комиссияларының системасы

Жоқарғы Кеңеске сайлауды шөлкемлестириуі хәм өткериуі ушын:

- Қарақалпақстан Республикасы Орайлық сайлау комиссиясы;
- Жоқарғы Кеңеске сайлау өткериуіши округлик сайлау комиссиялары;
- участкалық сайлау комиссиялары дүзіледі.

10-статья. Қарақалпақстан Республикасы Орайлық сайлау комиссиясын дүзиу

Қарақалпақстан Республикасының Орайлық сайлау комиссиясы “Қарақалпақстан Республикасының Орайлық сайлау комиссиясы ҳаққында”ғы Қарақалпақстан Республикасының Нызамына мууапық дүзиледи.

11-статья. Орайлық сайлау комиссиясының ўәкилликлери

Орайлық сайлау комиссиясы:

1) республиканың пүткил аймағында усы Нызамның орынланыўын қадағалайды ҳәм оның бир қыйлы қолланылыўын тәмийинлейди, сайлаўды шөлкемлестириу мәселелери бойынша түсиниклер береди;

2) сайлау округлерин дүзеди, оларға атама ҳәм тәртип номерлерин береди;

3) округлик сайлау комиссияларын дүзеди ҳәм олардың жайласқан орны ҳаққындағы мағлыўматларды жәриялайды;

4) сайлау комиссияларының жумысын бағдарлап барады, олардың қурамына өзгерислер киргизиу тәртибин белгилейди, округлик сайлау комиссияларының шешимлери, усы Нызамға қайшы келсе, бийғәрез түрде ямаса республика прокурорының усынысына мууапық бийкар етеди;

5) Қарақалпақстан Республикасынан тысқарыда дүзилетуғын сайлау участкаларын қайсы сайлау округине бекитиу ҳаққындағы мәселелерди шешеди;

6) депутатлыққа талабанларды көрсеткен сиясий партиялардың тийисли хўжетлерин қабыллап алады;

7) депутатлыққа талабанларды дизимге алады ҳәм олар ҳаққында мағлыўматларды жәриялайды;

8) депутатлыққа талабанларға сайлау кампаниясына қатнасыуы ушын тендей шараятлардың жаратылыўын тәмийинлейди;

9) ақша қаржыларын тийисли сайлау комиссияларына бөлистиреди, сайлау комиссияларының жайлар, транспорт ҳәм байланыс қураллары менен тәмийинлениуин қадағалайды, сайлаўды материаллық-техникалық жақтан тәмийинлеуге тийисли басқа мәселелерди көрип шығады;

10) Жоқарғы Кеңес депутатларын сайлау бойынша сайлау бюллетеньлериниң, сайлаўшылар дизимлериниң, қол қойыу қағазларының, сайлау комиссиялары протоколларының, сайлаўға тийисли басқа хўжетлердиң үлгилерин ҳәм формаларын, сайлау қутыларының ҳәм сайлау комиссияларының мөрлериниң үлгилерин, сайлаўға тийисли хўжетлерди сақлау тәртибин белгилейди;

11) сиясий партиялар, министрликлер, мәмлекетлик комитетлер ҳәм мәкемелердиң, жергиликли ҳәкимият уйымлары ҳәм жәмийетлик бирлеспелери ўәкиллериниң ҳәмде кәрханалар, мәкемелер ҳәм шөлкемлер баслықларының

сайлауға таярлық көриу хэм оны өткеріуге байланыслы мәселелер бойынша билдириулерин тыңлайды;

12) республика бойынша сайлаулардың улыуа жууамағын шығарады, сайланған депутатларды дизимге алады, Жоқарғы Кеңеске өткерилетуғын сайлаулардың жууамақларына байланыслы мағлыуатларды хэм сайланған депутатлардың дизимлерин баспасөзде жәриялайды;

13) депутатларға Жоқарғы Кеңес депутатларының гүуалығын хэм өңирге тағатуғын белгисин береді;

14) сайлау комиссияларының шешимлери хэмде хәрекетлери үстинен түскен арза хэм шағымларды көрип шығады хэм олар бойынша шешимлер қабыл етеді;

15) Усы Нызам жынайы жууапкершиликке тартыуға себеп болатуғын дәрежеде бузылыуына байланыслы хужжетлерди прокуратура уйымларына тапсырылыуын тәмийинлейди;

16) сайлауды шөлкемлестириуге хэм оны өткеріуге байланыслы хужжетлерди архивлерге тапсырыуды тәмийинлейди;

17) усы Нызамда хэм Қарақалпақстан Республикасының басқа нызамларында белгиленген үәкилликлерди әмелге асырады.

12-статья. Округлик сайлау комиссиясын дүзиу тәртиби

Округлик сайлау комиссиясы Орайлық сайлау комиссиясы тәрeпинен сайлауға кеминде жетпис күн қалғанда комиссиянын баслығы, баслықтың орынбасары, хаткери хэм алты-сегиз басқа ағзасынан ибарат қурамда дүзиледи.

13-статья. Округлик сайлау комиссиясының үәкилликлери

Округлик сайлау комиссиясы;

1) сайлау округи аймағында усы Нызамның орынланыуын қадағалайды;

2) сайлау участкаларын дүзеди, округ бойынша олардың тәртип номерлерин белгилейди, жайласқан орнын көрсетип, олардың дизимин жәриялайды;

3) участкалық сайлау комиссияларының жумысын ретлестирип барады;

4) ақша қаржыларын участкалық сайлау комиссиялары арасында бөлистиреди, участкалық сайлау комиссияларының жайлар, транспорт, байланыс қураллары менен тәмийинлениуин қадағалайды хэм сайлау округинде сайлауды материаллық-техникалық жақтан тәмийинлеуден басқа мәселелерин көрип шығады;

5) *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар алып тасланған)*

6) *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар алып тасланған)*

7) депутатлыққа талабанлардың сайлау кампаниясында қатнасыуы ушын тендей шараятларды тәмийинлейди;

8) Орайлық сайлау комиссиясы тәрепинен дизимге алынған депутатлыққа талабанлар хаққындағы мағлыұматларды жәриялайды хәм усы талабанларға тийисли гүұалықлар береди;

9) депутатлыққа талабанлардың сайлаушылар менен ушырасыұларын шөлкемлестириуіге жәрдемлеседи;

10) депутатлыққа талабанлардың исенимли ўәкиллерин дизимге алады хәм оларға тийисли гүұалықлар береди;

11) сиясий партиялар, пуқаралардың өзин өзи басқарыу уйымлары, жәмийетлик бирлеспелери ўәкиллерин, кәрхана, мәкеме хәм шөлкемлердин баслықларының сайлауға таярлық көриу хәм оны өткериу менен байланысly мәселелер бойынша билдириулерин тынлайды;

12) сайлаушылардың дизимлеринин дүзилиуин хәм олардың хәмме танысып шығыуы ушын усынылыуын бақлап барады;

13) сайлау округи бойынша Орайлық сайлау комиссиясы тәрепинен тастыйқланған үлгиге муўапық сайлау бюллетеньлеринин текстин тастыйқлайды, бюллетеньлердин таярланыуы хәм олар менен участкалық сайлау комиссияларының тәмийинлениуин шөлкемлестиреди;

14) сайлау округи бойынша сайлау жуўмақларын анықлайды хәм Орайлық сайлау комиссиясына усынады;

15) қайта дауыс бериуди хәм қайта сайлауды, сондай-ақ босап қалған орынға депутат сайлауын өткерилиуин шөлкемлестиреди;

16) участкалық сайлау комиссияларының шешимлери хәмде хәрекетлери үстинен арза хәм шағымларды көрип шығады хәм олар бойынша шешимлер қабыл етеди;

17) усы Нызамда хәм Қарақалпақстан Республикасының басқа нызамларында белгиленген ўәкилликлерди әмелге асырады.

14-статья. Участкалық сайлау комиссиясын дүзиу тәртиби

Участкалық сайлау комиссиясы округлик сайлау комиссиясы тәрепинен сайлауға қырық күн қалғанда бес-он тоғыз ағзадан, сонын ишинде баслық, баслықтың орынбасары хәм хаткерден ибарат қурамда дүзиледи.

Егер комиссия жети адамға шекемги қурамда дүзилсе, онда баслық хәм хаткер сайланады.

Участкалық сайлау комиссиясы қурамының саны зәрүр болған жағдайларда көбейтилиуи ямаса азайтылыуы мүмкин.

Республикадан тысқарысындағы турақлы ўәкилханаларда дүзилген участкалық сайлау комиссиясының баслығы хызметин сол турақлы ўәкилхана баслығы әмелге асырады.

15-статья. Участкалық сайлау комиссиясының ұәкилликлери

Участкалық сайлау комиссиясы;

1) участка бойынша сайлаушылардың дизимин дүзеди;

2) сайлаушыларды сайлаушылардың дизими менен таныстырады, дизимде жол қойылған қәтелер хәм анықсызлықлар хәққындағы арзаларды қабыллайды хәм көрип шығады хәмде дизимге тийисли өзгерислер хәққындағы мәселени шешеди;

3) сайлау күнинде өз турақ жайында болыу хәм дауыс бериуге қатнасыу мүмкиншилигине ийе болмаған сайлаушылардан сайлау қағазлары яки бюллетеньлери салынған конвертлерин қабыллап алады;

4) халықты сайлау күни хәм дауыс бериу орны хәққында хабардар етеди;

5) дауыс бериу жайларының, сайлау қутыларының хәм басқада сайлау үскенелериниң тайынлап қойылыуын тәмийинлейди;

6) сайлау күни сайлау участкасында дауыс бериуди шөлкемлестиреди;

7) сайлау участкасында берилген дауысларды санап шығады;

8) сайлауға таярлық көриу хәм дауыс бериуди шөлкемлестириу мәселелери бойынша түскен арза хәм шағымларды көрип шығады, олар бойынша шешимлер қабыл етеди;

9) усы Нызамда хәм Қарақалпақстан Республикасының басқа Нызамларында белгиленген ұәкилликлерди әмелге асырады.

16-статья. Сайлау комиссияларына ағзалық

Округлик сайлау комиссияларының ағзалары халық депутатлары районлық хәм қалалық Кеңеслериниң усынысына, ал участкалық сайлау комиссияларының ағзалары пуқаралардың өзин-өзи басқарыу уйымларының усынысларына мууапық тастыйықланады.

Комиссияның ағзасы жеке өзи берген арзасына мууапық, сондай-ақ ұәкилликлеринен айырылған жағдайда өз ұазыйпасын орынлаудан азат етилиуи мүмкин.

Комиссия ағзасын ұәкилликлеринен айырыу хуқықы комиссия дүзген уйымға тийисли. Комиссия ағзасы усы Нызамның талапларын бузған ямаса өз ұазыйпаларын турақлы түрде итибарсыз қалдырып келген жағдайда өз ұәкилликлеринен айырылады

Зәрүр болған жағдайда сайлау комиссиясының жаңа ағзасы усы Нызамда белгиленген тәртипте тайынланады.

Сайлау комиссиясының баслығы, баслықтың орынбасары, хаткери хәм басқа ағзалары қандайда бир сиясий партиялардың ағзасы болыуи мүмкин емес. Депутатлыққа талабанлар, сондай-ақ олардың исенимли ұәкиллери сайлау комиссиясына ағза болыуи мүмкин емес.

17-статья. Сайлау комиссияларының жұмысын шөлкемлестіріу және олардың уәкіллік мүддети

Егер сайлау комиссиясының мәжілісине комиссия құрамының кемінде үштен екі бөлігі қатнасқан жағдайда, мәжіліс уәкіллікті болып есапланады. Комиссияның шешімі ашық дауыс беріу арқылы оның улыма құрамының көпшілік дауысы менен қабыл етіледі. Шешімге наразы болған комиссия ағзалары өзлерінің айрықша пікірлерін баянлауға хақылы, бул пікір протоколға жазба түрде қоса тигіледі. Егер дауыстар тең болып қалса, басшылық етіушінің дауысы шешіуші күшке ийе болады.

Сайлау комиссиясының өз уәкілліктері шегінде қабыл етілген шешімнің төменгі сайлау комиссиялары, сондай-ақ тийісін мәмлекеттік ұйымдар, сийсий партиялар және басқада жәмийеттік бірлеспелер, мийнет жәмәттері және әскерий бөлімдер, меншік түрине қарамастан кәрханалар, мәкемелер және шөлкемлер басшылары орынлауға миннетлі.

Сайлау комиссиясының баслығы, баслықтың орынбасары, хаткери немесе басқа ағзаларының биі комиссияның шешіміне мууапық сайлауға таярлық көріу және оны өткеріу дәуірінде өндірістен яки хызмет бабындағы ұазыпаларын атқарыудан азат етіліуі мүмкін. Бунда сайлауды өткеріу үшін ажыратылған қаржылар есабынан оның орташа айлық хызмет хақысы сақланып қалынады.

Мәмлекеттік және жәмийеттік бірлеспелер, меншік түрлеріне қарамастан кәрханалар, шөлкемлер, мәкемелер, лауазымлы адамдар сайлау комиссияларына өз уәкілліктерін әмелге асырыу үшін жәрдем көрсетуі, олардың іслеуі үшін зәрур мағлыұматларды беріуі шәрт.

Мәмлекеттік ұйымдар, кәрханалар, мәкемелер, шөлкемлер меншік түрине қарамастан сайлауға таярлық көріу және оны өткеріу үшін керекті жай және үскенелерді сайлау комиссияларының ықтыярына тегін беріп турыуы шәрт.

Сайлау комиссиясы сайлауға таярлық көріуге және оны өткеріуге байланысly мәселелер бойынша тийісін жергілікті мәмлекеттік ұйымдарға және жәмийеттік бірлеспелерге, меншік түрлеріне қарамастан кәрханалардың, мәкемелердің және шөлкемлердің баслықтарына, лауазымлы адамдарға мүрәжат етіу хақықына ийе. Олар үш күн ішінде комиссия ортаға қойған мәселені қарап шығыуы және сайлау комиссиясына жууап қайтарыуы шәрт.

Орайлық сайлау комиссиясының уәкіллік мүддети Жоқарғы Кеңестің шешімі менен питеді.

Округлік және участкалық сайлау комиссиялары тийісін сайлау округлерінен сайланған депутатлар Орайлық сайлау комиссиясы тәрелінен дізімге алынғаннан кейін өз жұмысын тоқтатады.

17¹-статья. Сиясий партияның хуқықлы ўэкили

Жоқарғы Кеңеске депутатлыққа талабанларды көрсеткен сиясий партия сайлаў участкасында берилген даўысларды санап шығыўда қатнасыў ушын Орайлық сайлаў комиссиясы тәрәпинен белгиленетуғын тәртипте өз ағзалары арасынан хуқықлы ўэкил таярлаўға ҳақылы. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

18-статья. Сайлаў комиссияларының шешимлери үстинен түскен шағымларды қарап шығыў тәртиби

Депутатлыққа талабанларды көрсеткен сиясий партиялар, депутатлыққа талабанлар, исенимли ўэкиллер, бақлаўшылар ҳәм сайлаўшылар сайлаў комиссияларының шешимлери үстинен өзинен жоқары сайлаў комиссиясына ямаса судқа шешим қабыл етилгеннен кейин он күн ишинде шағым етиўи мүмкин. Орайлық сайлаў комиссиясы шешимлери үстинен шешим қабыл етилгеннен кейин он күн ишинде Қарақалпақстан Республикасының Пуқаралық ислер бойынша Жоқарғы судына ямаса Қарақалпақстан Республикасының Жынаят ислери бойынша Жоқарғы судына шағым етилиўи мүмкин. Шағым арза келип түскеннен кейин үш күн ишинде егер сайлаўға алты күннен кем ўақыт қалған болса, дәрхал көрип шығылыўы лазым. Шағым берген шахслар шағым көрип шығылыўында толық қатнасыў хуқықына ийе. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

IV. САЙЛАЎ КАМПАНИЯСЫ БАСЛАНҒАНЛЫҒЫН ЖӘРИЯЛАЎ. ЖОҚАРҒЫ КЕҢЕСТИҢ ДЕПУТАТЛЫҒЫНА ТАЛАБАНЛАРДЫ КӨРСЕТИЎ ҲӘМ ОЛАРДЫ ДИЗИМГЕ АЛЫЎ

19-статья. Сайлаў кампаниясының басланғанлығын жәриялаў

Жоқарғы Кеңеске сайлаў бойынша сайлаў кампаниясының басланғанлығы депутатлардың ўэкиллик муддети питиўинен кеминде үш ай алдын Қарақалпақстан Республикасы Орайлық сайлаў комиссисы тәрәпинен ғалаба хабар қуралларында жәрияланады.

20-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларды көрсетиў хуқықы

Сиясий партиялар Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларды усыныў хуқықына ийе.

Сиясий партия сайлаў белгиленген күннен ең кеминде төрт ай алдын Әдиллик министрлиги тәрәпинен дизимге алынып, оның сайлаўға қатнасыўын қоллап-қуўатлайтуғын ең кеминде үш мың еки жүз сайлаўшының қол қойылған қағазларын топлағанда ғана ол Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанлар көрсетиў хуқықына ийе.

Белгиленген үлгідегі қол қойыу қағазлары сайлау белгиленгеннен кейін Орайлық сайлау комиссиясы тәрәпинен бериледи.

Хәкимшилиқ-аймақлық дүзилмелерде, районларда хәм қалаларда (районлық бағыныудағы қалалардан басқа) сиясий партия, үш мың еки жүз сайлаушылардың сегиз процентинен аспаған имзасын жыйнауы мүмкин. Имзалар қойылған қағазларда (бетлерде) қойылған имзалар жалған болып шықса, Орайлық сайлау комиссиясы сиясий партияның сайлауға қатнасуы хуқықын бийкарлайды.

21-статья. Сайлауға қатнасуы үшін сиясий партиялардың усынатуғын хужжетлери

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларды көрсетиу үшін сиясий партия сайлауға кеминде жетпис күн қалғанда Орайлық Сайлау комиссиясына төмендегі хужжетлерди усыныуы тийис;

-сайлауға қатнасуы хәққинда партияның басшысы тәрәпинен қол қойылған арза;

-сиясий партияның сайлау кампаниясы басланғанлығы жәрияланған күннен төрт ай алдын дизимге алынғанлығын тастыйықлайтуғын Әдиллик министрлигиниң мағлыұматнамасы;

-имза қойылған қағазлар.

Усы статьяның биринши бөлиминде көрсетилген хужжетлер усынылғаннан кейін Орайлық сайлау комиссиясы сиясий партияның ўәкилине арзаның қабыл етилген күнин хәм ўақтың көрсетип мағлыұматнама береди. Орайлық сайлау комиссиясы усынылған хужжетлерге тийкарланып, бес күнлик мүддет ишинде сиясий партияның сайлауға қатнасуына рухсат бериу хәққинда шешим қабыл етеди. Сайлауға қатнасушы партиялардың дизими арзалардың келип түсиу тәртибине қарай республикалық ғалаба хабар қуралларында жәрияланады.

22-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына сиясий партиялар тәрәпинен талабанлар көрсетиу.

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанлар көрсетиу сайлауға алпыс бес күн қалғанда басланады хәм сайлауға қырық бес күн қалғанда тоқтатылады.

Жоқарғы Кеңес депутатлығына талабанлар сиясий партиялардың Республикалық ұйымлары тәрәпинен көрсетиледи.

Сиясий партиялар тийисли аймақта жайласқан хәр бир сайлау округинен биреуден, яғный алпыс бес депутатлыққа талабан көрсетиуге хәқылы. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Бир пуқара тек бир ғана сайлау округинен депутатлыққа талабан етип көрсетилиуі мүмкин. Депутатлыққа талабанлар таңлау тәртибин сиясий партиялардың өзлери белгиледи.

Ҳаял-қызлар саны сиясий партиялардан көрсетилген депутатлыққа талабанлардың улыўма санының кеминде отыз процентин қураўы тийис.

Сиясий партиялар тек ғана өз партиясының ағзаларын, ямаса партиясызларды депутатлыққа талабан етип көрсетиўге ҳақылы. Депутатлыққа талабанларды көрсетиў ҳаққында протокол дүзиледи.

23-статья. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар алып тасланған)*

23¹-статья. Орайлық сайлаў комиссиясы тәрәпинен қол қойыў қағазларының дурыс толтырылғанлығын тексерий

Сиясий партиялар усынған қол қойыў қағазларының дурыс толтырылғанлығы Орайлық сайлаў комиссиясы тәрәпинен тексериледи.

Орайлық сайлаў комиссиясы қол қойыў қағазлары дурыс толтырылғанлығын тексерий ушын ишки ислер уйымларының, әдиллик уйымларының, сондай-ақ халықтың санын есапқа алыў менен шуғылланыўшы мәкемелердиң қәнигелерин тартыўы мүмкин. Олардың жуўмақлары Орайлық сайлаў комиссиясы тәрәпинен қол қойыў қағазларындағы қойылған имзалар қалбекилестирилген деп табыў ушын тийкар болып хызмет етиўи мүмкин.

Қол қойыў қағазларының дурыс толтырылғанлығын тексерий тәртиби Орайлық сайлаў комиссиясы тәрәпинен белгиленеди.

Сиясий партиялардың ҳуқықлы ўәкиллери қол қойыў қағазлары дурыс толтырылғанлығын Орайлық сайлаў комиссиясы тәрәпинен тексерилиў ўақтында қатнасыў ҳуқықына ийе. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

24-статья. Жоқарғы Кеңеске депутатлыққа талабанларды дизимге алыў ушын Орайлық сайлаў комиссиясына усынылатуғын ҳужжетлер

Сиясий партияның тийисли уйымының басшысы депутатлыққа талабанды дизимге алыўды сорап Орайлық сайлаў комиссиясына арза менен мүрәжат етеди. Арзаға төмендегилер қоса тигиледи:

-сиясий партия тийисли уйымның депутатлыққа талабан көрсетиў ҳаққындағы шешими;

-сиясий партияның тийисли уйымы мәжлисиниң депутатлыққа талабанлар көрсетиў ҳаққындағы протоколы, онда депутатлыққа талабанның фамилиясы, исми, әкесиниң исми, туўылған сәнеси, кәсиби, лаўазымы (жумысының түри), жумыс ҳәм жасаў орны, партияға ағзалығы, сондай-ақ сайлаў округиниң аты ҳәм тәртип саны көрсетиледи;

- депутатлыққа талабанның өз кандидатурасын тийисли сайлаў округинен даўысқа қойылыўына келисим бергенлиги ҳаққындағы арзасы;

- усы Нызамның 25-статьясының екінші бөлімінде көрсетилип өтилген адамлардың, егер олар депутат болып сайланғандай болса, ийелеп тұрған лауазымынан босауы хақындағы арзалары;

- Орайлық сайлау комиссиясы хужжетлерди усынған адамға хужжетлер қабыл етип алынған сәне хәм уақты көрсетилген мағлыұматнама береді.

Орайлық сайлау комиссиясы усынылған хужжетлерди жети күн мүддет ишинде тексерип шығады хәм олардың усы Нызам талапларына мууапықлығы хақында жуумақ береді.

Орайлық сайлау комиссиясы дизимге алыуы ушын усынылған хужжетлерде анықланған сәйкес келмеушиликлер хәм усы Нызам талапларынан шетке шығуы жағдайлары хақында тийисли сиясий партиялардың басшыларына белгиленген тәртіпте мәлим етеді.

25-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларға қойылатуғын талаптар

Төмендегилер;

- ислеген ауыр ямаса оғада ауыр жынаяты ушын судланғанлығы өширилмеген ямаса судланғанлығы нызам тийкарында алып тасланбаған пуқаралар; *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

-сайлау күнине шекем соңғы бес жыл дауамында Өзбекстан хәм Қарақалпақстан Республикасы аймағында турақлы жасамаған пуқаралар;

-Өзбекстан Республикасы Қураллы күшлериниң әскерий хызметкерлери, Миллий қәуипсизлик хызметиниң, Ишки ислер министрлиги хәм басқада әскерийлестирилген бөлимшелердиң хызметкерлери;

-диний шөлкемлердиң хәм бирлеспелердиң қәнигели дин хызметкерлери Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан етип дизимге алынбайды.

Хүкимет ағзалары, судьялар, республика прокуроры хәм прокуратура уйымларының лауазымлы адамлары, министрликлердиң басшылары хәм олардың орынбасарлары, хәкимият атқаруы уйымларының лауазымлы адамлары (Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси Баслығынан, районлардың хәм қалалардың хәкимлеринен басқа) депутат етип сайланған жағдайда ийелеп тұрған лауазымларынан босатуы хақында арза берген жағдайда ғана Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан етип дизимге алынады.

26-статья. Жоқарғы Кеңес депутатлығына талабанларды дизимге алыуы

Орайлық сайлау комиссиясы сиясий партиялардан Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларды дизимге алыуы ушын тийисли хужжетлерди қабыллауды дизимге алыуы мүддети питиуғе жети күн қалғанда тоқтатады.

Депутатлыққа талабан етип көрсетілген адамға усы Нызамға муўапық дизимге алынғанлығы хаққында гүүалық бериледи.

Депутатлыққа талабанларды дизимге алыў сайлаўға отыз бес күн қалғанда тоқтатылады.

Тийисли округлик сайлаў комиссиясы депутатлыққа талабанлар Орайлық сайлаў комиссиясы тәрeпинен дизимге алынғаннан кейин бес күн ишинде депутатлыққа талабанның исмин, әкесиниң исмин, туўылған жылын, партияға қатнасын, ийелеп турған лаўазымын, жумыс орнын хәм мәкан жайын, сондай-ақ оны депутатлыққа талабан етип көрсеткен сиясий партияның атамасын көрсетип, дизимге алынғанлығы хаққында хабарды ғалаба хабар қуралларында жәриялайды.

V. САЙЛАЎ АЛДЫ ҮГИТ-НӘСИЯТ ЖУМЫСЛАРЫ. ЖОҚАРҒЫ КЕҢЕСТИҢ ДЕПУТАТЛЫҒЫНА ТАЛАБАНЛАР ЖУМЫСЫНЫҢ КЕПИЛЛИКЛЕРИ

27-статья. Сайлаў алды үгит-нәсият жумыслары

Сайлаў алды үгит-нәсият жумыслары - сайлаў кампаниясы дәўиринде әмелге асырылатуғын хәм сайлаўшыларды депутатлыққа талабанды яки сиясий партияны жақлап даўыс берийўге шақырыўға қаратылған жумыс.

Сайлаў алды үгит-нәсият жумыслары депутатлыққа талабанлар Орайлық сайлаў комиссиясы тәрeпинен дизимге алынған күннен басланады. Сайлаў күни хәм даўыс берийў басланыўына бир күн қалғанда сайлаў алды үгит-нәсият жумысларына жол қойылмайды».

Сайлаў алды үгит-нәсият жумысларын сайлаўшыларға бийпул яки жеңиллетилген шәртлерде товарлар берийў, хызмет көрсетийў (мәлимлеме хызметлеринен тысқары), сондай-ақ пул қаржыларын төлеў менен қосып алып барыйў қадаған етиледи. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

27¹-статья. Сайлаў алды үгит-нәсият жумысларын алып барыйў түрлери, формалары хәм усыллары

Сайлаў алды үгит-нәсият жумыслары төмендеги тәртипте алып барылады: сиясий партияның бағдарламасы хәм (яки) сайлаў алды платформасы туўралы мағлыўматларды өзиниң депутатлыққа талабанларын жақлап даўыс берийўге шақырған ҳалда тарқатыў;

депутатлыққа талабан туўралы мағлыўматты оны жақлап даўыс берийўге шақырған ҳалда тарқатыў.

Сайлаў алды үгит-нәсият жумыслары көпшилик алдында пикирлесийўлер, сәўбетлесийўлер, баспасөз конференциялары, интервьюлар, сөзге шығыўлар,

сайлаушылардың жыйналыстары, депутаттыққа талабан, саясий партия тууралы роликтерди жайластыруу формасында алып барылыуы мүмкин.

Сайлау алды үгит-нәсият жумыстары:

ғалаба хабар құраллары, сондай-ақ телевидение, улыуа пайдаланыудағы мәлимлеме-телекоммуникация тармақлары (соның ишинде, Интернет дүнья жүзлик мәлимлеме тармағы) арқалы;

баспа, көргизбелі, аудиовизуал хәм басқа үгит-нәсият жумыстары материалларын (плакатлар, листовкалар хәм басқа материаллар) шығаруу хәмде тарқатуу арқалы;

сайлаушылар менен ушырасуулар өткеріу арқалы әмелге асырылады.

Депутаттыққа талабанлар, саясий партиялар сайлау алды үгит-нәсият жумыстарын алып баруудың нызам актлеринде қадаған етилмеген басқа түрлері, формалары хәм усулларынан да пайдаланыуы мүмкин.

27²-статья. Сайлау алды үгит-нәсият жумыстарын ғалаба хабар құраллары арқалы алып баруу

Сайлау алды үгит-нәсият жумыстары алып барылып атырғанда мәмлекетлик ғалаба хабар құралларынан пайдаланыуда депутаттыққа талабанларға, саясий партияларға көлеми бойынша бирдей болған эфир уақтың хәм баспа майданын бийпул беріу жолы менен тең шараятлар тәмийинленеди.

Депутаттыққа талабанларға, саясий партияларға мәмлекетлик ғалаба хабар құралларында хақы төлеу есабынан да уақыт яки баспа майданы ажыратылыуы мүмкин.

Депутаттыққа талабанларға, саясий партияларға мәмлекетлик емес ғалаба хабар құралларында нызам актлерине мууапық эфир уақты яки баспа майданы ажыратылыуы мүмкин.

Сайлау кампаниясында қатнасып атырған ғалаба хабар құраллары тәрәпинен эфир уақты, баспа майданы ушын белгиленетуғын хақы төлеу шәртлері хәмде басқа талаптар барлық депутаттыққа талабанлар, саясий партиялар ушын тең хәм бир түрде болууы керек.

Ғалаба хабар құралларында тарқатылатуғын мағлыұмат хақықаттыққа сай болууы, депутаттыққа талабанлардың, саясий партиялардың хуқықлары хәм нызамлы мәплерін бузбауы керек. Хақықаттыққа туура келмейтуғын мағлыұматларды, сондай-ақ депутаттыққа талабанлардың абройы хәм қәдир-қымбатына шек келтиретуғын мағлыұматларды тарқатуу қадаған етиледі.

Сайлау алды үгит-нәсият жумыстарын алып баруу мақсетинде ғалаба хабар құралларынан пайдаланыу тәртиби, көлеми хәм уақты саясий партиялар менен келісілген ҳалда Орайлық сайлау комиссиясы тәрәпинен белгиленеди.

27³-статья. Сайлау алды үгіт-нәсият жұмыстарын баспа, көргізбелі, аудиовизуал хәм басқа үгіт-нәсият материалларын шығарыу хәмде тарқатыу арқалы алып барыу

Сиясий партияларға баспа, көргізбелі, аудиовизуал материалларын, фонограммаларды, баспа өниминиң электрон формаларын хәм басқа үгіт-нәсият материалларын тосқынлықсыз шығарыу хәмде тарқатыу ушын тең шараятлар жаратылып бериледи. Үгіт-нәсият материаллары шет елдерде таярланыуына жол қойылмайды.

Баспа, көргізбелі, аудиовизуал хәм басқа үгіт-нәсият материалларында төмендегилер көрсетилиуі керек:

үгіт-нәсият материалларын таярлаған юридикалық шахстың атамасы (физикалық шахстың фамилиясы, аты хәм әкесиниң аты), жайласқан орны (почта мәнзили) хәм ол тууралы басқа мағлыұматлар;

үгіт-нәсият материалларына буйыртпа берген юридикалық шахстың атамасы (физикалық шахстың фамилиясы, аты хәм әкесиниң аты);

үгіт-нәсият материалларының тиражы, шығарылған сәнеси тууралы мағлыұмат.

Имаратларға, қурылмаларға хәм басқа орынларға бурын орналастырылған сайлау алды үгіт-нәсият жұмыстары материаллары сайлауға бир күн қалғанда орынлардағы мәмлекетлик хәкимият уйымлары тәрәпинен алып қойылады.

27⁴-статья. Сайлаушылар менен ушырасыулар өткеріу арқалы сайлау алды үгіт-нәсият жұмыстарын алып барыу

Депутатлыққа талабанларға, сиясий партияларға сайлаушылар менен ушырасыулар өткеріу арқалы сайлау алды үгіт-нәсият жұмыстары ушын тендей шараятлар жаратып бериледи.

Сайлаушылар менен ушырасыулар депутатлыққа талабанлар, сиясий партиялар тәрәпинен еркин түрде өткериледи. Оларды өткеріу орны хәм ўақты, әдетте, участкалық сайлау комиссиялары менен келисип алынады, усы комиссиялар бул тууралы сайлаушыларға алдын-ала мәлим етеди.

Мәмлекетлик хәм хожалық басқарыу уйымлары, орынлардағы мәмлекетлик хәкимият уйымлары, жәмийетлик бирлеспелер, сондай-ақ пуқаралардың өзін-өзи басқарыу уйымлары депутатлыққа талабанларға, сиясий партияларға сайлаушылар менен ушырасыулар өткеріу ушын үскенеленген бөлмелерди бийпул ажыратыуы, зәрүрли мағлыұмат хәм мәлимлеме материалларын алыуда жәрдем көрсетиуі шәрт.

Депутатлыққа талабан яки оның исенимли ўәкиллери басқа депутатлыққа талабанлар яки олардың исенимли ўәкиллери менен биргеликте сайлаушылар менен ушырасыулар өткеріуге ямаса басқа депутатлыққа талабанлар, сиясий

партиялар тәрәпинен шөлкөмлестирілген сайлаўшылар менен ушырасыўларда қатнасыўға ҳақылы.

(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар 27¹-27⁷-статьялар менен толықтырылған)

28-статья. Исенимли ўәкиллер

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан он адамға шекем исенимли ўәкилге ийе болыўы мүмкин. Исенимли ўәкиллер талабанның депутат болып сайланыўы ушын үгит-нәсият жумысларын жүргизеди, мәмлекетлик уйымлар ҳәм жәмийетлик бирлеспелер, сайлаўшылар менен өз-ара қатнасықларда, сондай-ақ сайлаў комиссияларында талабанның мәплерин жақлайды.

Депутатлыққа талабан дизимге алынғаннан кейин өзиниң исенимли ўәкиллерин өзи белгилейди ҳәм бул ҳаққында округлик сайлаў комиссиясына мәлимлейди. Сайлаў комиссиясы исенимли ўәкиллерди дизимге алып, оларға гүўалық береді.

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан сайлаў комиссиясына мәлимлей отырып, сайлаўға шекем өз исенимли ўәкилин қәлеген ўақытта ўәкиллигинен айырыўы ҳәм оны алмастырыўы мүмкин. Исенимли ўәкил қәлеген ўақытта өз ўәкилликлеринен ўаз кешиўге ҳақылы.

Исенимли ўәкил сайлаў комиссиясының ағзасы болыўы мүмкин емес.

29-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларды сайлаў алды илажларына қатнасыўы ушын өндириллик ямаса хызмет бабындағы ўазыйпаларынан азат етиў

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан етип дизимге алынған адам сайлаўшылар менен ушырасыўлар өткеріў, сайлаў алды жыйналысларда сөзге шығыў, теле көрсетиўлер ҳәм радио еситтириўлерде қатнасыў ўақтында сайлаўды өткеріў ушын ажыратылған қаржылар есабынан орташа айлық ҳақысы сақланған ҳалда өндириллик ямаса хызмет бабындағы ўазыйпаларын атқарыўдан азат етилиў ҳуқықына ийе.

30-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанның транспортта қатнаў ҳуқықы

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан дизимге алынғаннан кейин тийисли сайлаў округи шегинде мәмлекетлик пассажир транспортының барлық түрлеринде (қала жолаўшы транспортларынан ҳәм транспорттың басқа түрлериниң буйыртпа рейслеринен тысқары) тегин қатнаў ҳуқықына ийе болады. Сайлаў округинен тысқарыда жасаўшы депутатлыққа талабан, сайлаў округине келиў ҳәм оннан мөкан жайына қайтыўда тап усындай ҳуқықтан пайдаланады.

31-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанлық статусынан айырыу. Депутатлығына талабанлықтан ұаз кешіу

Сиясий партия, ол яки бул талабанды депутатлыққа талабан етип көрсетиу ҳаққындағы өз шешимлерин сайлауға шекем ең кеминде бес күн қалғанда бийкар етиу хуқықына иие, бул талабан Орайлық сайлау комиссиясы тәрeпинен депутатлыққа талабанлық статусынан айырылыуы мүмкин. Сиясий партия депутатлыққа талабанлар көрсетиу мүддети тамамланғанға шекем Орайлық сайлау комиссиясына жаңа талабанды дизимге алыу ҳаққында усыныслар киргизиуи мүмкин.

Сиясий партия өз хызметиниң тоқтатылғанлығы депутатлыққа талабанды сол партиядан сайлауда қатнасыу хуқықынан айырады. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабан сайлауға шекем қалеген ўақытта талабанлықтан ұаз кешіуи мүмкин. Буның ушын ол Орайлық сайлау комиссиясына арза менен мүрәжат етеди.

VI. САЙЛАУШЫЛАРДЫҢ ДИЗИМЛЕРИ. САЙЛАУ БЮЛЛЕТЕНИ

32-статья. Сайлаушылардың дизимин дүзиу тәртиби

Сайлау күнине дейин, ямаса сайлау күни он сегиз жасқа толған сайлаушылардың дизими дүзилip атырған ўақытта белгили сайлау участкасының аймағында турақлы яки ўақытша жасайтуғын Қарақалпақстан Республикасының пуқаралары сайлаушылардың дизимине киргизиледи.

Хәр бир сайлаушы тек ғана бир сайлаушылар дизимине киргизилиуи мүмкин.

Сайлаушылар дизими хәр бир сайлау участкасы бойынша участкалық сайлау комиссиясы тәрeпинен дүзиледи хәм оған комиссияның баслығы менен хаткери қол қояды. Участкалық сайлау комиссиясы сайлаушылар дизимин дүзиу исине қатнасыуға жәмийетшиликтиң ўәкиллерин тартыуы мүмкин.

Районлардың хәм қалалардың хәкимлери сайлаушыларды дизимге алыуды тәмийинлейди хәм участкалық сайлау комиссияларына тийисли аймақта жасаушы сайлаушылар ҳаққында сайлаушылар дизимин дүзиу ушын зәрүрли мағлыұматларды береди.

Әскерий бөлимлердеги әскерий хызметкерлер, олардың семья ағзаларының хәм басқада сайлаушылардың дизимлери де, егер олар әскерий бөлимлер жайласқан жерде жасаса, әскерий бөлимлердиң командирлери усынған мағлыұматлар тийкарында дүзиледи. Әскерий бөлимлерден тысқарыда жасайтуғын әскерий хызметкерлер өзлериниң мәкан жайлары бойынша улыұма тийкарда сайлаушылар дизимине киритиледи.

Қарақалпақстан Республикасының тысқарысындағы турақлы ўәкилханаларда, санаторийларда хәм дем алыу үйлеринде, емлеұханаларда хәм

басқада стационар-емлеу мәкемелерінде, қамақта сақтау орынларында дүзілген сайлау участкалары бойынша сайлаушылардың дизимлери усы мәкемелер баслықтарының берген мағлыұматлары тийкарында дүзіледі. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Сайлаушылардың фамилиялары сайлаушылар дизимінде дауыс бериўди шөлкемлестириў ушын қолайлы тәртипте көрсетиледи.

Дизимде хәр бир сайлаушының фамилиясы, исми, әкесиниң исми, туўылған сәнеси хәм жасайтуғын мөкан жайы көрсетиледи.

33-статья. Пуқараларды сайлаушылар дизимлери менен таныстырыў

Сайлаушылардың дизимлери сайлауға он бес күн қалғанда Қарақалпақстан Республикасының тысқарысындағы турақлы ўәкилханаларда, санаторийларда хәм дем алыў үйлерінде, емлеуханаларда хәм басқада стационар-емлеу мәкемелерінде, алыс хәм барыў қыйын болған орынларда, қамақта сақтау орынларында дүзілген сайлау участкаларында болса, сайлауға жети күн қалғанда хәммениң танысыўы ушын усынылады. Участкалық сайлау комиссиясы сайлаушылардың дизими менен танысыў орны хәм ўақты туўралы сайлаушыларға мәлимлейди. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Пуқараларға участкалық сайлау комиссиясының жайында сайлаушылардың дизими менен танысыў имканияты тәмийинленеди.

34-статья. Сайлаушылардың дизимлерине байланысly тартыслардың қаралыў тәртиби

Қарақалпақстан Республикасының хәр бир пуқарасы сайлаушылардың дизиміндеги хәр бир қәте яки анықсызлық ҳаққында участкалық сайлау комиссиясына мәлим етиўи мүмкин. Участкалық сайлау комиссиясы 24 саат ишинде усундай арзаны көрип шығыўы хәм қәтени дүзетиў яки арза бериўшиге арзасының қанаатландырылмаў себеплери көрсетилген мағлыұматнама бериўи шәрт.

Сайлау комиссиясының хәрекети хәм шешими үстинен нызамда белгиленген тәртипте судқа шағым етилиўи мүмкин.

35-статья. Сайлау бюллетени

Сайлау бюллетенине депутатлыққа талабанның фамилиясы, исми, әкесиниң исми алфавит тәртибинде киргизилип, оның туўылған жылы, ийелеген лаўазымы (жумысының түри) хәм оны депутатлыққа талабан етип көрсеткен сиясий партия атамасы көрсетиледи.

Сайлау бюллетенинде оны толтырыў тәртиби ҳаққында түсиндириў болыўы керек.

Сайлау бюллетеньлери мәмлекетлик тилде, сондай-ақ округлик сайлау комиссиясының шешимине муўапық сайлаушылардың көпшилиги қарым-қатнас жасайтуғын тиллерде басылады.

36-статья. Сайлау бюллетеньлерин жеткерип бериў

Участкалық сайлау комиссиялары сайлау бюллетеньлерин округлик сайлау комиссияларынан сайлауға ең кеминде үш күн қалғанда алады. Сайлау бюллетеньлериниң берилгенлигин хәм алынғанлығын тийисли округлик хәм участкалық сайлау комиссияларының баслығы, баслықтың орынбасары яки хаткери өз қолы менен тастыйықлайды.

Участкалық сайлау комиссиясы қосымша ретинде алатуғын сайлау бюллетеньлериниң саны сайлау участкасы бойынша сайлаушылардың дизимине киргизилген сайлаушылар санының ярым процентинен көп болыўы мүмкин емес. Сайлау бюллетениниң оң тәрәпиниң жоқарғы шетине участкалық сайлау комиссиясының еки ағзасы имза қояды. Имзалар комиссияның мөри менен татсыйықланады. Комиссия тәрәпинен тастыйықланбаған сайлау бюллетеньлери даўысларды санап шығыўда есапқа алынбайды.

VII. ДАҰЫС БЕРИҰ ХӘМ САЙЛАҰ НӘТИЙЖЕЛЕРИН АНЫҚЛАҰ

37-статья. Даўыс бериў жайы

Даўыс бериў арнаўлы ажыратылған жайларда өткериледи. Бул жайларда жасырын даўыс бериў ушын жетерли кабиналар яки ханалар таярланған болыўы, сайлау бюллетеньлерин бериў ушын орын ажырытылған хәм сайлау қутылары орнатылған болыўы тийис. Сайлау қутылары, олардың жанына даўыс бериўшилер шәртли түрде жасырын даўыс бериў кабиналарынан яки ханаларынан өтип баратуғын етип орналастырылады.

Даўыс бериў жайында басқа хеш қандай сиясий илаж өткерийўге рухсат етилмейди. Жайды үскенелеў хәм онда зәрүрли тәртипти сақлаў жуўапкершилиги участкалық сайлау комиссиясына жүкленеди.

38-статья. Даўыс бериў ўақты хәм орны

Даўыс бериў сайлау күни саат 6 дан 20 ға шекем өткериледи.

Даўыс бериў ўақты хәм орны хаққында участкалық сайлау комиссиясы сайлауға кеминде он күн қалғанда сайлаушыларға хабарлайды.

Қарақалпақстан Республикасының тысқарысындағы турақлы ўәкилханаларында, әскерий бөлимлерде, санаторийларда, дем алыў үйлеринде, емлеўханаларда хәм басқада стационар-емлеў мәкемелеринде, сондай-ақ алыс хәм барыў қыйын болған жерлерде, қамақта сақлаў орынларында дүзилген сайлау участкаларында, егер дизимге киргизилген барлық сайлаушылар даўыс берип болған болса, участкалық сайлау комиссиясы қәлеген ўақытта даўыс бериўдиң

тамамланғанын жәриялауы мүмкин. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

39-статья. Даўыс бериўдиң басланыўы

Сайлаў күни даўыс бериў жайы участкалық сайлаў комиссиясы ағзаларының кеминде үштен еки бөлеги жыйналғанда ашылады. Сайлаў комиссиясының баслығы комиссия ағзаларының қатнасыўында сайлаў қутысына мөр басады, сайлаў бюллетеньлерин ҳәм сайлаўшылардың дизимлерин комиссия ағзаларына бөлистиреди ҳәм сайлаўдың басланғанын жәриялайды. Сайлаў бюллетеньлериниң улыўма саны арнаўлы ҳужжет пенен рәсмийлестириледи.

40-статья. Сайлаўшының кимлигин анықлаў

Даўыс бериў жайына келгеннен соң сайлаўшы участкалық сайлаў комиссиясының ағзасына өзиниң кимлигин тастыйықлаўшы ҳужжетти көрсетеди ҳәм сайлаўшылар дизимине қол қояды. Усыннан кейин оған сайлаў бюллетени бериледи.

Айырым себеплер менен сайлаўшылар дизимине кирмей қалған сайлаўшылар өзиниң кимлигин, пуқаралығын ҳәм мәкан жайын тастыйықлаўшы ҳужжет тийкарында сайлаўшылардың қосымша дизимине киргизиледи.

41-статья. Даўыс бериў тәртиби

Сайлаў бюллетени даўыс бериўши тәрәпинен жасырын даўыс бериў кабинасында яки ханасында толытырылады. Сайлаў бюллетенин толтырыў уақтында даўыс бериўшилерден басқа адамлардың болыўы қадаған етиледи. Сайлаў бюллетенин өзи толтыра алмайтуғын сайлаўшы өз қәлеўи бойынша сайлаў комиссиясының қурамына киретуғын адамлардан, бақлаўшылардан ҳәм талабанлардың исенимли ўәкиликлеринен басқа адамды кабинаға яки ханаға шақырыўға ҳақылы.

Сайлаўда сайлаўшы өзи жақлап берип атырған депутатлыққа талабанның фамилиясы жанына, оң тәрәпте жайласқан бос квадратқа белги-крестик қояды.

Даўыс бериўши толтырылған сайлаў бюллетенин сайлаў қутысына таслайды.

Бузып алынған сайлаў бюллетени сайлаўшының өтининине бола жаңасы менен алмастырылыўы мүмкин. Бузып алынған сайлаў бюллетеньлери есапқа алыныўы, бийкарланыўы ҳәм арнаўлы сақланыўы тийис.

Сайлаў күни өз жасаў орнында болыў имканиятына ийе болмаған сайлаўшы мүддетинен бұрын даўыс бериў ҳуқықына ийе.

Мүддетинен алдын даўыс бериў сайлаўға он күн қалғанда басланады ҳәм сайлаўға бир күн қалғанда жуўмақланады. Мүддетинен алдын даўыс бериўди өткерий уақты округлик сайлаў комиссиясы тәрәпинен белгиленеди ҳәм

сайлаушылардың, бақлаушылардың, ғалаба хабар құраллары үәкиллериниң дыққатына жеткериледи.

Мүддетинен алдын даўыс бериўди әмелге асырыў ушын сайлаушы сайлау күнинде бола алмауы себеплери (дем алыс, хызмет сапары, шет елге шығыў хәм тағы басқа) көрсетилген арза тийкарында өзиниң жасаў орнындағы участкалық сайлау комиссиясынан сайлау қағазын алады. Сайлаушы сайлау қағазын алғанлығы ҳаққында участкалық сайлау комиссиясының кеминде еки ағзасының қатнасыўында сайлаушылар дизимине имзасын қояды.

Сайлау қағазы арнаулы үскенеленген жасырын даўыс бериў кабинасында яки бөлмесинде сайлаушы тәрeпинен толтырылады.

Сайлаушы шешим қабыл етеди хәм толтырылған сайлау қағазын жабық конвертте участкалық сайлау комиссиясында қалдырады. Конверттиң желимленген жерине участка сайлау комиссиясының еки ағзасының имзалары қойылып, олар комиссияның мөри хәм сайлаушының имзасы менен тастыйықланады.

Сайлау қағазының формасы хәм оны таярлау тәртиби, сондай-ақ сайлау қағазларын сайлау участкаларына жеткерип бериў мүддетлери Орайлық сайлау комиссиясы тәрeпинен белгиленеди. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Айырым сайлаушылар денсаулығының жақсы емеслиги яки басқа себеплерге байланыслы даўыс бериў жайына келе алмаған жағдайда олардың өтинишине бола участкалық сайлау комиссиясы комиссия ағзаларына даўыс бериўди усы сайлаушылар жасайтуғын орында шөлкемлестириўди тапсырады.

42-статья. Сайлау участкасында даўысларды санау

Даўыс бериў тамамланғаннан кейин сайлау қутыларын ашыўдан алдын участкалық сайлау комиссиясы ағзаларының қатнасыўында сайлау қағазлары яки бюллетеньлери салынған жабық конвертлер қутыларға тасланады.

Пайдаланылмаған барлық сайлау бюллетеньлери участкалық сайлау комиссиясы тәрeпинен санап шығылады хәм бийкарланады.

Сайлау қутылары участкалық сайлау комиссиясының баслығы даўыс бериў тамамланғанлығын жәриялағаннан кейин участкалық сайлау комиссиясы тәрeпинен ашылады. Даўыс бериў тамамланбай турып сайлау қутыларын ашыў қатаң қадаған етиледи.

Участкалық сайлау комиссиясы участкадағы сайлаушылардың улыўма санын, сайлау қағазларын яки сайлау бюллетенин алған сайлаушылардың санын анықлайды.

Участкалық сайлау комиссиясы сайлау участкасында хәр бир талабан бойынша берилген даўысларды өз алдына айырып санап шығады.

Сайлау қутыларындағы сайлау бюллетеньлерине хәм қағазларына тийкарланып комиссия;

-дауыс бериўге қатнасқан сайлаушылардың улыўма санын;

-хәр бир талабанды жақлап берилген дауыслардың санын;

-хақыйқый емес деп табылған сайлау бюллетеньлеринин, қағазларының санын анықлайды.

Сайлаушылар тәрәпинен сайлау бюллетеньлерине хәм қағазларына қосымша етип жазылған пуқаралардың фамилиялары бойынша берилген дауыслар есапқа алынбайды.

Тастыйықланбаған үлгидеги сайлау бюллетеньлери хәм қағазлары, сондай-ақ дауыс бериў уақтында биреўден артық квадратқа белги крестик қойылған ямаса бирде квадратқа бундай белги қойылмаған сайлау бюллетеньлери хәм қағазлары хақыйқый емес деп табылады. Сайлау бюллетениниң ямаса қағазының дурыслығына гүман туўылса, мәселе участкалық сайлау комиссиясы тәрәпинен дауысқа қойыў арқалы шешиледи.

Сайлау участкасында дауысларды санап шығыўда депутатлыққа талабан көрсеткен сийсий партияның хуқықлы ўәкили қатнасыўы мүмкин. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Дауысларды санап шығыўдың нәтийжелери участкалық сайлау комиссиясының мәжилисинде қөрип шығылады хәм протокол жазылады, протоколға сайлау комиссиясының баслығы, баслықтың орынбасары, хаткери, басқа да ағзалары имза қояды. Соннан кейин протокол участкалық сайлау комиссиясының баслығы ямаса баслықтың орынбасары тәрәпинен оқып еситтириледи хәмде бул протоколдың көширмеси участкалық сайлау комиссиясы имаратында хәмме танысып шығыў ушын 48 сааттан кем болмаған мүддетке асып қойылады. Участкалық сайлау комиссиясының протоколы тийисли округлик сайлау комиссиясына белгиленген тәртипте жибериледи. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Дауысларды санап шығыў уақтында қатнасып атырған сийсий партияның хуқықлы ўәкили участкалық сайлау комиссиясының протоколы менен танысыў хуқықына ийе. *(ҚР ЖК 25.04.2009-ж. 240/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

43-статья. Округ бойынша сайлаудың нәтийжелерин анықлау

Сайлау округлери бойынша сайлау нәтийжелери тек ғана участкалық сайлау комиссиялары тәрәпинен усынылған протоколлар тийкарында анықланады. Округлик сайлау комиссиясы:

-округ бойынша сайлаушылардың улыўма санын;

-сайлау бюллетеньлерин хәм қағазларын алған сайлаушылардың санын;

-дауыс бериўге қатнасқан сайлаушылардың санын;

-депутаттыққа ҳәр бир талабанды жақлап берилген даўыслардың санын;
-ҳақыйқый емес деп табылған сайлаў бюллетеньлериниң ҳәм қағазларының санын анықлайды.

Округ бойынша сайлаўдың нәтийжелери сайлаў комиссиясының мәжилисинде анықланып, протоколға киргизиледи. Протоколға комиссия баслығы, баслықтың орынбасары, хаткер, комиссияның басқада ағзалары қол қояды ҳәм ол белгиленген тәртипте Орайлық сайлаў комиссиясына усынылады.

44-статья. Жоқарғы Кеңеске депутатларды сайлаўдың нәтийжелерин анықлаў

Қарақалпақстан Республикасының Орайлық сайлаў комиссиясы округлик сайлаў комиссияларынан алынған протоколлар тийкарында;

- республика бойынша сайлаўшылардың улыўма санын;
- сайлаў бюллетеньлерин ҳәм қағазларын алған сайлаўшылардың санын;
- даўыс бериўге қатнасқан сайлаўшылардың санын;
- депутаттыққа ҳәр бир талабанды жақлап берилген даўыслардың санын;
- ҳақыйқый емес деп табылған сайлаў бюллетеньлериниң санын анықлайды.

Даўыс бериўге қатнасқан сайлаўшылардың ярымынан көбиниң даўысын алған Жоқарғы Кеңестиң депутатлығына талабан депутат болып сайланған деп есапланады.

Егер сайлаўшылар дизимине киргизилген сайлаўшылардың отыз үш процентинен кеми сайлаўға қатнасқан болса, сайлаў өтпеген болып есапланады.

Сайлаў ўақтында жол қойылып, ақыбети даўыс бериўдиң жуўмақларына тәсир жасаған қағыйда бузыўшылық себепли сайлаў улыўма яки айырым сайлаў округлери, ямаса айырым сайлаў участкалары бойынша ҳақыйқый емес деп табылыўы мүмкин. Сайлаўды ҳақыйқый емес деп табыў ҳаққындағы шешим Орайлық сайлаў комиссиясы тәрпинен қабыл етиледи ҳәм бул шешим үстинен сайлаўдың жуўмақлары жәрияланған күннен баслап он күн ишинде Қарақалпақстан Республикасының Пуқаралық ислер бойынша Жоқарғы судына ямаса Жынаят ислери бойынша Жоқарғы судына шағым етилиўи мүмкин.

Айырым сайлаў участкаларында сайлаў ҳақыйқый емес деп табылған жағдайда Орайлық сайлаў комиссиясының шешимине муўапық усы участкалар бойынша даўыс бериўдиң нәтийжелери, егер бул нәтийжелерсиз де округте сайлаў өткен деп табыў мүмкин болса, сайлаўдың улыўма нәтийжелеринен шығарып тасланады.

Орайлық сайлаў комиссиясы сайлаўдың жуўмақлары бойынша протокол дүзеди ҳәм шешим қабыл етеди.

45-статья. Қайта дауыс бериу

Егер сайлау округи бойынша Жоқарғы Кеңестің депутатлығына екеуден артық талабан қойылған болса, олардан биреуі де сайланбаса, округлик сайлау комиссиясы ең көп дауыс алған еки талабан бойынша округте қайта дауыс бериуді өткеріуі хаққында шешим қабыл етеди хәм бул хаққында Орайлық сайлау комиссиясына, округтиң сайлаушыларына мәлимлейди. Қайта дауыс бериу усы Нызамның талапларына мууапық еки хәпте ишинде өткериледи.

Қайта дауыс бериуге қатнасқан сайлаушылардың дауысын басқа талабанға қарағанда көбирек алған Жоқарғы Кеңес депутатлығына талабан, сайланған деп есапланады.

Қайта дауыс бериуде сайлаушылардың қатнасыуі проценти есапқа алынбайды.

46-статья. Қайта сайлау

Төмендеги жағдайларда:

- 1) егер сайлау округинде сайлау өтпеген ямаса хақыйқый емес деп табылса;
- 2) егер қайта дауыс бериу Жоқарғы Кеңеске депутаттың сайланғанын анықлау мүмкиншилигин бермесе;
- 3) егерде сайлау округи бойынша екеуден көп болмаған талабан қойылған болып, олардың биреуі де сайланбаған болса, қайта сайлаулар өткериледи.

Қайта сайлау Орайлық сайлау комиссиясының тапсырмасына мууапық округлик сайлау комиссиясы тәрeпинен өткериледи. Бунда Орайлық сайлау комиссиясы қайта сайлауды жаңа қурамдағы округлик хәм участкалық сайлау комиссиялары тәрeпинен өткеріуі зәрүрлиги хаққында шешим қабыл етиуі мүмкин. Дауыс бериу улыума сайлау ушын дүзилген дәслепки сайлау участкаларында хәм сол сайлаушылардың дизимлери бойынша өткериледи.

Қайта сайлау улыума сайлаудан кейин бир айдан кешиктирмей өткериледи. Сайлау комиссияларын дүзиу, депутатлыққа талабанларды дизимге алыу хәм басқада илажлар усы Нызамда белгиленген тәртипте өткериледи.

47-статья. Босаған орынларға Жоқарғы Кеңестің депутатларын сайлауды өткеріу

Жоқарғы Кеңестің айырым депутатларының ўәкилликлерин хақыйқый емес деп тапқан жағдайда, сондай-ақ депутат шақыртып алынған, басқа себеплерге бола депутатлық ўәкилликлери мүддетинен бурын тоқтатылған жағдайда тийисли сайлау округлеринде жаңа сайлау өткериледи. Сайлау Орайлық сайлау комиссиясы тәрeпинен сайлау өткерилиуине кеминде бир ай қалғанда усы Нызам талапларына мууапық шөлкемлестириледи. Бунда округлик сайлау комиссиясы сайлауға жигирма бес күн қалғанда, ал участкалық сайлау

комиссиялары он бес күн қалғанда дүзиледи. Депутатлыққа талабанларды дизимге алыу сайлауға он бес күн қалғанда тоқтатылады.

Жоқарғы Кеңестің үәкиллик мүддети питиүйине алты айдан кем уақыт қалғанда босап қалған орынға жаңа депутатты сайлау өткерилмейди.

VIII. ДЕПУТАТЛАРДЫ ДИЗИМГЕ АЛЫУ ХӘМ САЙЛАУДЫҢ ЖУУМАҚЛАРЫН ЖӘРИЯЛАУ

48-статья. Жоқарғы Кеңестің депутатларын дизимге алыу

Орайлық сайлау комиссиясы округлик сайлау комиссияларынан алынған протокол тийкарында Жоқарғы Кеңеске сайланған депутатларды дизимге алады хәм бул хаққында депутатларға мәлимлейди.

Усы Нызамның 25-статьясының екинши пунктиниң талапларына мууапық Жоқарғы Кеңеске депутат болып сайланған адамлар Орайлық сайлау комиссиясына Жоқарғы Кеңес депутатының статусына тууры келмейтуғын уазыйпаларды өз мойнынан алып таслағанын жазба түрде мәлимлеуи шәрт.

49-статья. Жоқарғы Кеңес депутатларын сайлаудың жуумақларын жәриялау

Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы Кеңесине сайлаудың жуумақлары хаққындағы мәлимлемени хәм сайланған депутатлардың дизимин Орайлық сайлау комиссиясы депутатлардың фамилиясын, исмин, әкесиниң исмин, тууылған жылын, партияға қатнасын, ийелеп турған лауазымын (жумысының түри), жумыс орнын хәм мәкан жайын, сайлау округиниң тәртип санын хәм атамасын көрсетип он күннен кешиктирмей ғалаба хабар қуралларында жәриялайды.

IX. ЖУУМАҚЛАУШЫ РЕЖЕЛЕР

50-статья. Жоқарғы Кеңес депутатының гүүалығы хәм өңирге тағатуғын белгиси

Жоқарғы Кеңес депутатына Жоқарғы Кеңес депутатының гүүалығы хәм өңирге тағатуғын белгиси Орайлық сайлау комиссиясы тәрөпинен бериледи. Жоқарғы Кеңес депутатының гүүалығы хәм өңирге тағатуғын белгисиниң үлгиси Нызам хұжетлери менен белгиленеди.

51-статья. Сайлауды қаржы менен тәмийинлеу

Сайлауға таярлық көриу хәм оны өткерийге байланыслы қәрежетлер мәмлекет қаржылары есабынан әмелге асырылады. Жоқарғы Кеңестің депутатлығына талабанларды басқа қаржылар есабынан пул менен тәмийинлеу хәм басқа түрдеги материаллық жақтан қоллап-қууатлау қадаған етиледи.

Сиясий партиялар хәм басқада жәмийетлик бирлеспелер, кәрханалар, мәкемелер, шөлкемлер хәм Қарақалпақстан Республикасының пуқаралары өз қаржыларын ықтыярлы түрде сайлаў өткерийў ушын бериўи мүмкин. Бул қаржыларды Орайлық сайлаў комиссиясы сайлаў кампаниясы ўақтында пайдаланыў ушын қабыл етип алады.

52-статья. Жоқарғы Кеңеске сайлаў ҳаққындағы Нызамды бузғаны ушын жуўапкершилиқ

Пуқаралардың Жоқарғы Кеңеске сайлаў хәм сайланыў, сайлаў алды үгит-нәсият жүргизиў ҳуқықларын әмелге асырыўына зорлық жасаў, алдаў, қорқытыў жолы менен, ямаса басқа жол менен тосқынлық жасаған адамлар, сондай-ақ жалған сайлаў ҳужжетлерин дүзген, даўысларды надурис санап шыққан, жасырын даўыс бериў тәртибин бузған яки усы Нызамның бузылыўына жол қойған сайлаў комиссияларының ағзалары, басқада лаўазымлы адамлар, сиясий партиялардың, ағзалары тийисли нызамларға муўапық белгиленген жуўапкершиликке тартылады. Депутатлыққа талабан ҳаққында жалған мағлыўматларды жәриялаған яки басқа усыл менен тарқатқан адамлар да жуўапкершиликке тартылады.

Даўыс бериў күнине шекемги үш күн ишинде, сондай-ақ даўыс бериў күни жәмийетлик пикири сораўларының нәтийжелерин, сайлаў нәтийжелериниң болжаўларын, өткерилип атырған сайлаў менен байланыслы басқа изертлеўлерди басып шығарыўға (жәриялаўға), соның ишинде, оларды улыўма пайдаланыўдағы мәлимлеме-телекоммуникация тармақларына (соның ишинде, Интернет дүнья жүзлик мәлимлеме тармағына) жайластырыўға жол қойылмайды. *(ҚР ЖК 28.12.2013-ж. 187/XIV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*